

HISTORIA JEDNEGO ZDJĘCIA

HISTORIA JEDNEGO ZDJĘCIA

RAFAŁ DAJBOR

W 1979 roku na ekran filmowy przeniesione zostały trzy przedstawienia z repertuaru Państwowego Teatru Żydowskiego: *Gwiazdy na dachu* w reżyserii Jerzego Gruzy oraz – w reżyserii Stefana Szlachtycza – *Komedianci* i *Dybuk*. Te trzy filmy, rzadko publicznie pokazywane, to dziś prawdziwe perły polskiej kinematografii – nie ma w powojennej historii rodzimego kina aż tak wielu filmów fabularnych w języku jidysz.

HISTORIA JEDNEGO ZDJĘCIA

Prezentowane zdjęcie pochodzi właśnie ze sfilmowanego *Dybuka*. W rolę Chunona wcielił się Jan Szurmiej, a Leę zagrała Gołda Tencer. Zjawia, widoczna na zdjęciu pomiędzy parą głównych bohaterów, to „tancerz śmierci” – postać nieobecna w dramacie An-skiego, dopisana przez realizatorów filmu. Wcielił się w nią Witold Gruca, wybitny tancerz, choreograf i pedagog. Urodzony w 1927 roku Gruca rozpoczął swoją karierę jako aktor teatrów w Opolu i Wrocławiu. Szybko jednak zrozumiał, że jego prawdziwym powołaniem jest taniec, zamienił więc Melpomenę na Terpsychorę. Współpracę z Teatrem Żydowskim rozpoczął jeszcze w czasach dyrekcji Idy Kamińskiej, by potem kontynuować karierę w Studium Aktorskim, powołanym przez Szymona Szurmieja. Witold Gruca został jednym z pedagogów Studia, prowadził zajęcia z baletu. Cały czas współpracował z Teatrem Żydowskim, tworząc choreografię do kolejnych sztuk tej sceny. Pracował także dla telewizji i filmu, gdzie niekiedy grywał niewielkie role. Po raz ostatni pracował w Teatrze Żydowskim w 1992 roku, tworząc układy taneczne do przedstawienia *Trubadur z Galicji* w reżyserii Gołdy Tencer. W maju 2009 r. premierę miał film Jacka Bławuta *Jeszcze nie wieczór*. Gruca zagrał w nim samego siebie – wybitnego artystę dożywającego swoich dni w Domu Aktora Weterana. Zmarł w Skolimowie 11 lipca 2009 roku.

Rafał Dajbor jest również autorem tekstu, który ukazał się w dziale Historia Jednego Zdjęcia, w 3 numerze „Cwiszn”

IBL

WYDAWNICTWO
INSTYTUTU BADAŃ LITERACKICH PAN

poleca

DOROTA KRAWCZYŃSKA

Własna historia Holokaustu

o pisarstwie
Henryka Grynberga

JACEK LEOCIAK

**Doświadczenia
graniczne**

studia
o dwudziestowiecznych
formach reprezentacji

obie książki wydano we współpracy
z Fundacją Akademia Humanistyczna

AH
Akademia Humanistyczna

Książki można kupić

w siedzibie Wydawnictwa Instytutu Badań Literackich PAN.
Prowadzimy również sprzedaż wysyłkową.
Zamówienia należy składać w wydawnictwie lub wysłać
pocztą:

Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN
Pałac Staszica, pokój nr 129
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72
tel./fax (22) 657-28-80
<http://wydawnictwo.ibl.waw.pl> e-mail: wydibl@ibl.waw.pl

A
M
A
L
K
E
R